

**SMERNICA VÝBORU MINISTROV K VÝBERU KANDIDÁTOV NA POST SUDCU NA EURÓPSKOM
SÚDE PRE ĽUDSKÉ PRÁVA**

ZDROJE NORIEM:

ČLÁNOK 20 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len Dohovor)

Počet sudcov

Súd tvoria sudcovia, ktorých počet sa rovná počtu Vysokých zmluvných strán.

ČLÁNOK 21 Dohovoru

Predpoklady pre výkon funkcie

1. Sudcovia musia mať vysoký morálny charakter a spĺňať podmienky pre výkon vysokých súdnych funkcií alebo byť uznávanými právnikmi.
2. Sudcovia zasadajú v súde ako súkromné osoby.
3. Počas svojho funkčného obdobia sudcovia nemôžu vykonávať činnosť nezlučiteľnú s ich nezávislosťou, nestrannosťou alebo s požiadavkami súvisiacimi so stálym výkonom ich funkcie; o všetkých otázkach týkajúcich sa použitia tohto odseku rozhodne súd.

ČLÁNOK 22 Dohovoru

Voľba sudcov

Sudcov volí Parlamentné zhromaždenie za každú Vysokú zmluvnú stranu väčšinou odovzdaných hlasov zo zoznamu troch kandidátov navrhnutých Vysokou zmluvnou stranou.

ČLÁNOK 23

Funkčné obdobie a odvolanie z funkcie

1. Sudcovia sú volení na obdobie deviatich rokov. Nemôžu byť zvolení opätovne.
2. Funkčné obdobie sudcov sa skončí dovŕšením veku 70 rokov.

3. Sudcovia vykonávajú svoju funkciu až do svojho nahradenia. Aj po ich nahradení však pokračujú v prejednávaní tých prípadov, ktoré už začali posudzovať.

4. Sudcov možno odvolať z funkcie len ak ostatní sudcovia dvojtretinovou väčšinou rozhodnú, že prestali spĺňať podmienky kladené na jej výkon.

Z časti II. Smernice:

KRITÉRIÁ PRE ZOSTAVENIE ZOZNAMU KANDIDÁTOV NA POST SUDCU NA EURÓPSKOM SÚDE PRE ĽUDSKÉ PRÁVA (ĎALEJ LEN „SÚD“).

1. Kandidáti musia mať vysoký morálny charakter (článok 21 Dohovoru)

Požiadavka vysokého morálneho charakteru je v rámci medzinárodného zmluvného práva pre štát záväzná. Správanie kandidáta a jeho osobný status musí byť kompatibilný s vykonávaním sudcovskej funkcie. Z praxe možno uviesť príklad, kedy žiadateľ musí prehlásiť, či nič z toho čo povedal, napísal alebo urobil (verejne) by nemohlo znevážiť Súd (UK, Poľsko).

2. Kandidáti musia byť pre výkon vysokých súdnych funkcií kvalifikovaní alebo byť uznávanými právnikmi (článok 21 Dohovoru)

Požiadavka kvalifikovanosti a kompetencie sudcov súdu je v rámci medzinárodného zmluvného práva pre štát záväzná. Znamená to, že kandidáti musia byť odborne kvalifikovaní a kompetentní vykonávať funkciu sudcu na Súde. To sa môže odraziť v požiadavke špecifickej kvalifikácie alebo určitej dĺžky praxe, najlepšie fixne stanovenej.

3. Kandidáti musia (ako „absolútne minimum“) výborne ovládať aspoň jeden oficiálny jazyk Rady Európy (angličtina, francúzština) a mali by mať aspoň pasívnu znalosť z jazyka druhého, aby sa mohli plnohodnotne zúčastňovať na práci Súdu. (Interlakenská deklarácia a Rezolúcia Parlamentného zhromaždenia 1646 (2009)).

Vo svojej rezolúcii 1366 (2004) o kandidátoch na Európsky súd pre ľudské práva sa zhromaždenie rozhodlo nebrať do úvahy zoznam kandidátov, kde kandidáti „zjavne nemajú aktívnu znalosť jedného a pasívnu znalosť druhého oficiálneho jazyka Rady Európy“, hoci

zhromaždenie môže akceptovať, ak kandidát v prípade zvolenia prejaví zámer navštevovať intenzívny kurz zo slabšieho jazyka.

Metóda práce na Súde zahŕňa množstvo dokumentov buď výlučne v anglickom alebo francúzskom jazyku a pár dokumentov v oboch jazykoch. Toto si vyžaduje, aby bol sudca schopný zvládnuť odborný, zložitý text plný nuansov v oboch jazykoch. Musia byť schopní viesť a dozerať nad navrhovaním takýchto dokumentov v jednom z úradných jazykov. Ich jazykové schopnosti musia byť také, aby vyvolali dôveru iných súdov, právnikov, sťažovateľov i všeobecne verejnosti. Preto by sa štáty pri rozhodovaní o rovnocenných kandidátoch mali rozhodnúť pre tých s relevantnou znalosťou oboch jazykov. Informácia o tejto požiadavke by sa mala zverejniť dostatočne včas – ešte pred začatím výberovej procedúry, tak aby kandidáti mohli medzitým rozvíjať jazykové schopnosti do želanej úrovne.

4. Kandidáti musia mať znalosť o národných právnych systémoch a o verejnom medzinárodnom práve. Praktické skúsenosti z práva sú tiež žiaduce. (Interlákenská deklarácia)

Aj keď táto požiadavka nenahrádza článok 21 Dohovoru, dobrá znalosť v tomto smere by mala byť chápaná ako implicitná požiadavka na kandidátov na sudcu Súdu a pri rozhodovaní medzi kandidátmi, ktorí sú inak vyrovnaní, by sa mala úroveň tejto znalosti brať do úvahy. Aj keď súd môže čerpať z rôznych právnych expertíz, vo všeobecnosti je výhodou, keď majú žiadatelia odbornú znalosť z oblasti ľudských práv, konkrétne Dohovoru a judikatúry súdu.

5. V prípade zvolenia by mali byť kandidáti schopní vykonávať funkciu najmenej polovicu 9-ročného funkčného obdobia pred dosiahnutím 70. roku života. (čl. 23 Dohovoru)

Splnenie tejto požiadavky prispieva k stabilnému a skúsenému zloženiu súdu a vyhne sa tak prerušeniu v dôsledku častej voľby nových sudcov.

6. Kandidáti sa musia zaviazat', že sa v prípade zvolenia a počas trvania funkcie nebudú angažovať v činnosti, ktorá by bola nekompatibilná s ich nezávislosťou a nestrannosťou alebo s požiadavkami súvisiacimi so stálym výkonom ich funkcie. (článok 21(3) Dohovoru)

Hoci toto kritérium nesúvisí s kvalitou kandidáta, je relevantné pri určení, či spĺňajú požiadavky na sudcu Súdu. Pripomíname, že Súd je konečnou autoritou, ktorá určuje, či sudca spĺňa alebo nespĺňa požiadavky článku 21 (3).

7. Ak je kandidát zvolený, nemala by sa predvídať častá alebo dlhodobá potreba vymenovať ad hoc sudcu. (Odporúčanie Parlamentného zhromaždenia 1649 (2004)).

Účelom tohto kritéria je minimalizovať predvídateľný návrat k ad hoc sudcom, ktorých menovací proces nemá rovnaké záruky nezávislosti a nestrannosti a ktorých prítomnosť ovplyvní stabilitu zloženia Súdu.

8. Zoznam kandidátov by mal vo všeobecnosti obsahovať aspoň jedného kandidáta z oboch pohlaví, ak nie je pohlavie kandidátov zo zoznamu na súde nedostatočne zastúpené (menej ako 40% sudcov) alebo ak existujú výnimočné okolnosti, ktoré by rušili toto pravidlo.

Pravidlo môže byť zrušené v prípade „výnimočných okolností, keď zmluvná strana prijala všetky potrebné a adekvátne kroky, aby zabezpečila, že na zozname kandidátov budú zastúpené obe pohlavia v zmysle požiadavky Článku 21 (1) Dohovoru“.